

VENDIM
Nr. 76, datë 4.12.2017

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Bashkim Dedja	kryetar	i	Gjykatës Kushtetuese
Fatmir Hoxha	anëtar	i	“ “
Gani Dizdari	anëtar	i	“ “
Besnik Imeraj	anëtar	i	“ “
Fatos Lulo	anëtar	i	“ “
Vitore Tusha	anëtare	e	“ “

në datën 14.11.2017, me sekretare Belma Lleshi, mori në shqyrtim në seancë mbi bazë dokumentesh, çështjen me nr. 58 akti që i përket:

KËRKUES: Angjelin Sterkaj

SUBJEKT I INTERESUAR:

Prokuroria e Përgjithshme, përfaqësuar nga z. Artur Selmani.

OBJEKTI: Shfuqizimi si të papajtueshme me Kushtetutën i vendimeve nr. 461, datë 20.7.2011, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Shkodër; nr. 292, datë 26.6.2014, të Gjykatës së Apelit Shkodër; nr. 166, datë 16.3.2017, të Gjykatës së Lartë.

BAZA LIGJORE: Nenet 42/1, 131/f dhe 134/1/g dhe paragrafi 2 i Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, si dhe ligji nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar,

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatoren e çështjes, Vitore Tusha, shqyrtoi kërkesën e kërkuarit, i cili kërkojë pranimin e kërkesës dhe prapësimet e subjektit të interesuar, Prokurorisë së Përgjithshme, e cila kërkojë rrëzimin e kërkesës, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

1. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Shkodër, me vendimin nr. 461, datë 20.7.2011, ka vendosur, ndër të tjera, deklarimin fajtor të kërkuarit për kryerjen e veprës penale “Vjedhja”, e kryer në bashkëpunim dhe dënimin e tij me 19 vjet burgim.

2. Gjykata e Apelit Shkodër, me vendimin nr. 163, datë 26.7.2012, ka vendosur prishjen e vendimit nr. 461, datë 20.7.2011, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Shkodër dhe dërgimin e çështjes për kompetencë në Gjykatën e Shkallës së Parë për Krime të Rënda.

3. Gjykata e Lartë, me vendimin nr. 319, datë 25.11.2013, ka vendosur prishjen e vendimit nr. 163, datë 26.7.2012, të Gjykatës së Apelit Shkodër dhe dërgimin e çështjes për rishqyrtim në po atë gjykatë me tjetër trup gjykues.

4. Gjykata e Apelit Shkodër, me vendimin nr. 292, datë 26.6.2014, ka vendosur ndryshimin e vendimit nr. 461, datë 20.7.2011, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Shkodër, duke vendosur, ndër të tjera, deklarimin fajtor të kërkuarit për kryerjen e veprës penale “Vjedhja me dhunë”, e kryer në bashkëpunim dhe dënimin e tij me 5 vjet burgim. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 166, datë 16.3.2017, ka vendosur mospranimin e rekursit të paraqitur nga kërkuari.

II

5. Kërkuari i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese (Gjykata), duke pretenduar se ndaj tij është zhvilluar një proces i parregullt ligjor. Më konkretisht, ai ka parashtruar se:

5.1 Gjykatat nuk janë treguar të paanshme në dhënien e vendimeve gjyqësore. Vendimi i Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Shkodër është dhënë në kundërshtim me provat që gjenden në fashikullin e gjykimit.

5.2 Vendimet gjyqësore që kundërshtohen nuk janë dhënë brenda një afati të arsyeshëm. Sipas kërkuessit, procesi gjyqësor ka filluar në vitin 2011 dhe ka përfunduar në Gjykatën e Lartë në vitin 2017, pra ka zgjatur gjashtë vjet, çka nuk përbën një afat të arsyeshëm për kohëzgjatjen e procesit gjyqësor.

6. **Subjekti i interesuar, Prokuroria e Përgjithshme**, prapëson se pretendimet e kërkuessit në lidhje me mungesën e respektimit të elementeve të procesit të rregullt ligjor nuk qëndrojnë dhe se kërkesa nuk duhej kaluar në seancë plenare. Ajo paraqet në mënyrë të përmbledhur:

6.1 Pretendimet e kërkuessit nuk hyjnë në juridiksionin kushtetues, pasi ai kundërshton vlerësimin juridik të rrethanave të çështjes dhe ngre pretendime për pamjaftueshmërinë e provave, që sipas jurisprudencës së Gjykatës Kushtetuese i takojnë juridiksionit të zakonshëm.

6.2 Kërkuessi e mbështet pretendimin për anësinë e gjykatës në vlerësimin e provave të administruara, që bëhet nga gjykatat mbi bazën e bindjes së brendshme dhe nuk është i mjaftueshëm për të mbështetur pretendimet për njëanshmërinë e saj në marrjen e vendimit.

6.3 Lidhur me pretendimin për kohëzgjatje të paarsyeshme të procesit gjyqësor, kërkuessi me sjelljen e tij ka ndikuar në një masë të rëndësishme në kohëzgjatjen e gjykimit dhe, nga ana tjetër, çështja objekt gjykimi ka qenë komplekse, sepse gjykata ka pasur në shqyrtim dy akuza të ngritura ndaj kërkuessit për dy episode të ndryshme në kohë.

6.4 Në të gjitha shkallët, gjykimi është zhvilluar në mungesë të kërkuessit në mënyrë të vullnetshme, dhe sipas jurisprudencës së GJEDNJ-së kur një person i akuzuar ikën nga një shtet që i përmbahet sundimit të ligjit, supozohet se ai nuk ka të drejtë të ankohet për kohëzgjatje të paarsyeshme të procedurave, pasi ai ka ikur, përveç nëse ai mund të japë arsye të mjaftueshme për të kundërshtuar këtë supozim (Vayiç kundër Turqisë, Buldashev kundër Rusisë etj.).

III

Vlerësimi i Gjykatës

A. Për legjitimitimin e kërkuessit

7. Individi, në kuptim të neneve 131/1/f, 134/1/i dhe 134/2 të Kushtetutës, mund të vërë në lëvizje Gjykatën Kushtetuese kur pretendon se i janë cenuar të drejtat themelore kushtetuese.

8. Neni 71 i ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar, parashikon: “1. Çdo individ, person fizik ose juridik, subjekt i së drejtës private dhe publike, kur është palë në një proces ligjor ose kur është bartës i të drejtave dhe i lirive themelore të parashikuara nga Kushtetuta, ka të drejtë të kundërshtojë para Gjykatës Kushtetuese çdo akt që cenon të drejtat dhe liritë e parashikuara në Kushtetutë, sipas kriterëve të parashikuara në nenin 71/a të këtij ligji”. Ndërsa neni 71/a i ligjit parashikon se “ankimi kushtetues individual shqyrtohet nga Gjykata Kushtetuese kur: a) kërkuessi ka shteruar të gjitha mjetet juridike efektive para se t’i drejtohet Gjykatës Kushtetuese ose kur legjislacioni i brendshëm nuk parashikon mjete juridike efektive në dispozicion; b) kërkesa paraqitet brenda afatit 4-mujor nga konstatimi i cenimit; c) pasojat negative të pretenduara janë të drejtpërdrejta dhe reale për kërkuessin; ç) shqyrtimi i çështjes nga Gjykata Kushtetuese do të mund të rivendoste në vend të drejtën e shkelur të individit.”.

9. Kërkuessi legjitimohet *ratione personae* në lidhje me pretendimet e tij, të cilat i ka paraqitur në kërkesë, në kuptim të nenit 131/1/f dhe 134/1/i të Kushtetutës dhe *ratione temporis*, pasi kërkesa është paraqitur në Gjykatën Kushtetuese brenda afatit 4-mujor, të parashikuar nga ligji nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar.

10. Në lidhje me legjitimitimin *ratione materiae* vërehet se kërkuessi ka ngritur pretendime të cilat *prima facie* lidhen me të drejtën kushtetuese për një proces të rregullt ligjor. Në vijim janë shqyrtuar pretendimet e kërkuessit.

a) Për pretendimin e cenimit të parimit të gjykimit nga një gjykatë e paanshme

11. Kërkuesi ka pretenduar se gjykatat nuk janë treguar të paanshme në dhënien e vendimeve. Vendimi i Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Shkodër është dhënë në kundërshtim me provat që gjenden në fashikullin e gjykimit. Subjekti i interesuar ka prapësuar se kërkuesi e mbështet pretendimin për anësinë e gjykatës në vlerësimin e provave të administruara, që bëhet nga gjykatat mbi bazën e bindjes së brendshme dhe nuk është i mjaftueshëm për të mbështetur pretendimet për njëanshmërinë e saj në marrjen e vendimit.

12. Gjykata ka theksuar se gjykimi nga një gjykatë e paanshme është një nga elementet e rëndësishme të procesit të rregullt ligjor, i garantuar nga neni 42 i Kushtetutës dhe neni 6 i KEDNJ-së. Parimi i paanshmërisë nënkupton mungesën e paragjyqimeve nga gjyqtarët për çështjen e shtruar përpara tyre. Një gjykatë duhet të jetë e paanshme jo vetëm formalisht, por edhe në mënyrë të shprehur. E drejta për t'u gjykuar përpara një gjykate kompetente, të pavarur dhe të paanshme, të caktuar me ligj, kërkon që drejtësia jo vetëm duhet të bëhet, por ajo, gjithashtu, duhet të shikohet që bëhet (*shih vendimin nr. 49, datë 10.7.2015, të Gjykatës Kushtetuese*).

13. Në kuptim të nenit 42/2 të Kushtetutës, respektimi i këtij parimi duhet të verifikohet duke zbatuar dy teste, testin subjektiv, i cili në thelb kërkon të provuarit e faktit se bindja personale e një gjyqtari ka ndikuar në vendimin e gjykatës dhe, gjithashtu, testin objektiv, i cili kërkon të provuarit nëse gjyqtari ka ofruar garanci të mjaftueshme për të përjashtuar çdo dyshim të arsyeshëm në këtë drejtëm. Në kuptim të testit subjektiv, paanshmëria e gjyqtarëve duhet të prezumohet derisa të provohet e kundërta. Për sa i përket testit objektiv, ai nënkupton se veç sjelljes personale të çdo anëtari të trupit gjykues, duhet të provohet nëse ka fakte bindëse, të cilat vënë në dyshim paanshmërinë. Në këtë kuadër, edhe dukja e jashtme ka rëndësi. Për rrjedhojë, kur vlerësohet nëse në një çështje konkrete ka një arsye të përligjur që rrezikon paanshmërinë e një trupi gjykues, këndvështrimi i atyre që paraqesin këtë pretendim ka rëndësi, por vendimtar mbetet përcaktimi nëse ky dyshim është objektivisht i justifikueshëm (*shih vendimin nr. 49, datë 10.7.2015, të Gjykatës Kushtetuese*).

14. Duke iu kthyer çështjes konkrete, rezulton se pretendimi i kërkuesit nuk lidhet me parimin e paanshmërisë, por me mënyrën e vlerësimit të provave. Ai ka pretenduar se gjykata e shkallës së parë e ka dhënë vendimin në kundërshtim me provat e administruara gjatë gjykimit. Gjykata ka ritheksuar vazhdimisht qëndrimin e saj të konsoliduar se mënyra e vlerësimit të provave dhe mënyra e zbatimit të ligjit material janë, si rregull, atribut i gjykatave të zakonshme, ndërsa detyra e Gjykatës Kushtetuese është të sigurojë nëse procesi në tërësinë e tij, përfshirë edhe mënyrën në të cilën janë marrë provat, ka qenë i rregullt. Roli i saj nuk është të rivlerësojë faktet, zbatimin e ligjit material apo zgjidhjen e dhënë nga gjykatat e zakonshme. Kontrolli kushtetues që kjo Gjykatë ushtron ndaj vendimeve gjyqësore është i kufizuar vetëm në funksion të mbrojtjes së të drejtave kushtetuese të individit për një proces të rregullt ligjor. Problemet e interpretimit dhe të zbatimit të ligjit për zgjidhjen e çështjeve konkrete nuk përbëjnë juridiksion kushtetues, nëse ato nuk shoqërohen me cenimin e këtyre të drejtave (*shih vendimet nr. 40, datë 25.6.2015; nr. 4, datë 5.2.2014; nr. 34, datë 12.7.2013, të Gjykatës Kushtetuese*).

15. Nisur nga këto standarde, Gjykata vlerëson se pretendimet e mësipërme të kërkuesit nuk hyjnë në juridiksionin kushtetues, ndaj nuk mund të merren në shqyrtim nga Gjykata.

b) Për pretendimin e mosgjykimit brenda një afati të arsyeshëm

16. Kërkuesi ka pretenduar se vendimet gjyqësore që kundërshtohen nuk janë dhënë brenda një afati të arsyeshëm. Sipas kërkuesit, procesi gjyqësor ka filluar në vitin 2011 dhe ka përfunduar në Gjykatën e Lartë në vitin 2017, pra ka zgjatur gjashtë vjet, çka nuk përbën një afat të arsyeshëm për kohëzgjatjen e procesit gjyqësor. Subjekti i interesuar ka prapësuar se lidhur me pretendimin për kohëzgjatje të paarsyeshme të procesit gjyqësor, kërkuesi me sjelljen e tij ka ndikuar në një masë të rëndësishme në kohëzgjatjen e gjykimit dhe, nga ana tjetër, çështja objekt gjykimi ka qenë komplekse, sepse gjykata ka pasur në shqyrtim dy akuza të ngritura ndaj kërkuesit, për dy episode të ndryshme në kohë.

17. Gjykata vlerëson të theksojë paraprakisht se nga data 5 nëntor 2017 ka hyrë në fuqi ligji nr.

38/2017, “Për disa ndryshime në Kodin e Procedurës Civile”, ligji i cili ka shtuar kreun X, “Mbi gjykimin e kërkesave për konstatimin e shkeljes së afatit të arsyeshëm, përshpejtimin e procedurave dhe shpërblimin e dëmit”. Dispozitat e këtij kreu përcaktojnë vlerësimin e kohëzgjatjes së arsyeshme të procesit, si edhe shpërblimin e drejtë kur konstatohet kohëzgjatje e paarsyeshme në procedurat e hetimit, gjykimin e çështjeve, si edhe në procedurat e ekzekutimit të vendimeve. Sipas ndryshimeve të fundit ligjore do të ketë një mjet ligjor ankimi, i prezumuar efektiv, që do të garantojë si përshpejtim të procesit gjyqësor penal, civil apo administrativ, ashtu edhe dëmshpërblim, pra një rezultat konkret në drejtëm të rivendosjes të së drejtës së shkelur për proces gjyqësor brenda afateve të arsyeshme ligjore. Kodi i Procedurës Civile nuk ka parashikuar efekte prapavepruese për çështjet të cilat kanë përfunduar në themel pranë gjykatave të zakonshme dhe për të cilat kanë kaluar afatet e arsyeshme sipas parashikimeve ligjore përkatëse, por ka rregulluar dhe specifikuar rregulla dhe procedura për çështjet që janë apo do të jenë në shqyrtim pas datës 5 nëntor pranë gjykatave të zakonshme në lidhje me pretendimet për kohëzgjatje të paarsyeshme të procesit gjyqësor. Duke qenë se në rastin konkret nuk jemi para një çështjeje e cila është akoma në shqyrtim në gjykatë, por kërkuesi ankimon vendime të gjykatave që kanë kaluar tashmë të gjitha shkallët e ankimit gjyqësor dhe për të cilin legjislacioni nuk parashikon mjete të tjera juridike efektive për mbrojtjen e kësaj të drejte kushtetuese, kërkuesi legjitimohet për shqyrtimin e këtij pretendimi.

18. Sipas nenit 42 të Kushtetutës kushdo, për mbrojtjen e të drejtave, lirive dhe interesave të tij kushtetues dhe ligjorë ose në rastin e akuzave të ngritura kundër tij, ka të drejtën e një gjykimi të drejtë dhe publik brenda një afati të arsyeshëm nga një gjykatë e pavarur dhe e paanshme e caktuar me ligj. Kjo dispozitë vendos detyrimin për organizimin e sistemit ligjor në mënyrë të tillë që gjykatat të plotësojnë kërkesat e standardeve për një proces të rregull ligjor, përfshirë këtu edhe atë të gjykimin brenda afatit të arsyeshëm. Në këtë drejtëm, gjykatat kanë për detyrë të sigurojnë që të gjitha subjektet që marrin pjesë në proces të sillen në mënyrë që të evitojnë çdo vonesë të panevojshme (*shih vendimet nr. 42, datë 25.5.2017; nr. 12, datë 5.3.2012, të Gjykatës Kushtetuese*).

19. Gjithashtu, Gjykata, lidhur me kërkesat për konstatimin e cenimit të së drejtës kushtetuese për një proces të rregullt ligjor si pasojë e moszhvillimit të gjykimin të çështjes brenda një afati të arsyeshëm, ka theksuar se arsyeja e zgjatjes së procesit duhet të vlerësohet mbi bazën e kriterëve të përcaktuara në jurisprudencën e GJEDNJ-së, sipas së cilës arsyeja e kohëzgjatjes së procesit gjyqësor duhet të vlerësohet nën dritën e rrethanave të veçanta të çështjes, duke pasur parasysh sidomos kompleksitetin e çështjes, sjelljen e kërkuesit, sjelljen e autoriteteve, si dhe rrezikun që passjell për kërkuesin kjo tejzgjatje e afateve të gjykimin (shih vendimin nr. 59, datë 16.9.2016, të Gjykatës Kushtetuese). Për rrjedhojë, për të arritur në përfundimin nëse në rastin konkret jemi përpara cenimit të së drejtës për një proces të rregullt ligjor, Gjykata vlerëson se duhet të merret në analizë secili prej elementeve të sipërcituara.

i. Periudha që duhet marrë në konsideratë

20. Lidhur me periudhën që duhet marrë në konsideratë, pretendimet e kërkuesit për cenimin e së drejtës për një proces të rregullt ligjor lidhen me periudhën që prej vitit 2011, kur sipas tij ka filluar gjykimi i çështjes, e deri në vitin 2017 kur është marrë vendimi nga ana e Gjykatës së Lartë. Sipas tij, gjykimi i çështjes ka zgjatur gjashtë vjet, çka nuk përbën një afat të arsyeshëm për përfundimin e gjykimin. Nga materialet e dosjes konstatohet se çështja është regjistruar në gjykatën e shkallës së parë, në datën 28.11.2010, dhe ka përfunduar me vendimin e Gjykatës së Lartë, në datën 16.3.2017.

ii. Kompleksiteti i çështjes

21. Gjykata ka theksuar se për vlerësimin e kompleksitetit të procedimeve duhet të kenë rëndësi të gjitha aspektet e çështjes, përfshi objektin e çështjes, faktet e kundërshtuara dhe volumin e provave shkresore. Kompleksiteti i çështjes, në balancë me parimin e sigurimit të administrimit të përshtatshëm të drejtësisë, mund të justifikojë kohëzgjatje kohore të konsiderueshme (*shih vendimin nr. 59, datë 16.9.2016, të Gjykatës Kushtetuese*).

22. Në rastin në shqyrtim vërehet se gjykimi penal i themelit është zhvilluar ndaj gjashtë të

pandehurve të cilët janë akuzuar për kryerjen e veprës penale “Vjedhja me dhunë” në bashkëpunim. Nisur nga numri i të akuzuarve dhe provave të administruara për të vërtetuar fajësinë e tyre konkludohet se çështja është komplekse. Gjithashtu duhet pasur parasysh se në zgjatjen e procesit ka ndikuar edhe fakti se kjo çështje, mbi bazën e ankimeve/rekurseve, është kthyer për rigjykim. Pra, çështja është gjykuar dy herë në Gjykatën e Apelit dhe dy herë në Gjykatën e Lartë.

iii. Interesi dhe sjellja e kërkuarit

23. Vlerësimi i sjelljes dhe interesit të kërkuarit është një element tjetër përcaktues i kohëzgjatjes së arsyeshme të procedimeve. Nga aktet bashkëlidhur kërkesës vërehet se kërkuari ka vepruar në përputhje me të drejtat procedurale, duke shteruar të gjitha mjetet në dispozicion për gjykimin e çështjes. Gjithashtu nuk rezulton që ai të jetë bërë shkak apo të ketë shkaktuar vonesa në këtë drejtim.

iv. Sjellja e autoriteteve

24. Gjykata ka theksuar se neni 42 i Kushtetutës, si dhe neni 6 i KEDNJ-së vendosin detyrimin për organizimin e sistemit ligjor të vendit në mënyrë të tillë që gjykatat të plotësojnë kërkesat e standardeve për një proces të rregull ligjor, përfshirë këtu edhe atë të gjyimit brenda afatit të arsyeshëm. Në këtë drejtim, gjykatat kanë për detyrë të sigurojnë që të gjitha subjektet që marrin pjesë në proces të sillen në mënyrë të tillë që të evitojnë çdo vonesë të panevojshme.

25. Në rastin konkret, afati kohor që ka marrë çështja për gjykim ka ardhur për shkak të rigjyimit të çështjes dy herë në Gjykatën e Apelit dhe Gjykatën e Lartë, prandaj Gjykata vlerëson se pretendimi i kërkuarit për moszhvillim të gjyimit brenda një afati të arsyeshëm nuk është i bazuar.

26. Në përfundim, Gjykata vlerëson se pretendimet e kërkuarit për cenimin e së drejtës për një proces të rregullt ligjor nga ana e gjykatave, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës, nuk janë të bazuara.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, duke u bazuar në nenet 131/1/f dhe 134/1/i, si dhe në nenet 71, 72 e vijuese të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, njëzëri,

VENDOSI:

Rrëzimin e kërkesës.

Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtar: Bashkim Dedja (kryetar), Gani Dizdari, Fatmir Hoxha, Fatos Lulo, Vitore Tusha, Besnik Imeraj